

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget skal ses på baggrund af, at medieansvarsloven forventes sat i kraft i Grønland ved kongelig anordning i løbet af 1995 med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger, jf. herved medieansvarslovens § 59.

Hjemmestyret har udtrykt ønske om, at der i tilknytning hertil gennemføres en ændring af reglerne om massemediernes kildebeskyttelse i lov om rettens pleje i Grønland, således at disse regler så vidt muligt kommer til at svare til retsplejelovens § 172 som affattet ved § 56 i lov nr. 348 af 6. juni 1991 (medieansvarsloven).

2. Lovforslagets baggrund og indhold

2.1. Ved lov nr. 348 af 6. juni 1991 om medieansvar blev der gennemført en ny og moderniseret lovgivning om de ansvarsmæssige forhold på medieområdet, og der skete samtidig en ændring af retsplejelovens § 172 om vidnefritagelse for journalister m.fl. (kildebeskyttelse).

Ved ændringen af retsplejeloven blev den tidligere bestemmelse i retsplejelovens § 172, stk. 1, afløst af de nugældende bestemmelser i § 172, stk. 1-4. Disse bestemmelser afgrænser dels kredsen af vidnefritagne personer, dels hvilke kilder og hvilket stof, der er omfattet af bestemmelsen. Den daværende bestemmelse i retsplejelovens § 172, stk. 2, blev samtidig afløst af de nugældende bestemmelser i § 172, stk. 5-6, der angiver begrænsningerne i kildebeskyttelsen. Retsplejelovens § 172 er medtaget som bilag 2 til dette lovforslag.

2.2. Den grønlandske retsplejelovs regler om vidner er i hovedtræk bygget over den danske retsplejelovs regler herom, men således at en række detailbestemmelser er udeladt.

Den grønlandske retsplejelov kap. 2, § 16, svarer til den tidligere bestemmelse i retsplejelovens § 172, stk. 1.

Derimod har man ikke i den grønlandske retsplejelov en bestemmelse, der fuldstændig svarer til den tidligere bestemmelse i retsplejelovens § 172, stk. 2. Bestemmelsens modstykke skal findes i kap. 2, § 18, der har følgende ordlyd:

»§ 18. Landsdommeren kan i de i §§ 14-16 nævnte tilfælde bestemme, at vidneforklaring skal afgives, når dette må antages at ville være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller for samfundet findes at berettige til en fravigelse fra de anførte regler. Dette gælder dog ikke, hvis forklaringen vil udsætte vidnet selv for straf eller tab af velfærd, og ej heller hvis nægtelsen af at give samtykke efter § 14, stk. 1, er begrundet med hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter.«

2.3. Bestemmelserne i retsplejelovens § 172, stk. 1-4, foreslås på denne baggrund overført til den grønlandske retsplejelov, således at § 16 i lov om rettens pleje i Grønland affattes i overensstemmelse med de pågældende bestemmelser i retsplejeloven.

Derimod kan bestemmelserne i retsplejelovens § 172, stk. 5 og 6, om begrænsningerne i kildebeskyttelsen ikke uden videre overføres til den grønlandske retsplejelov, idet de blandt andet bygger på et strafferammekriterium, jf. herved stk. 5 om sager, der angår lovovertrædelser, som efter loven kan medføre straf af fængsel i 4 år eller derover. Det bemærkes herved, at den grønlandske kriminallov ikke hjemler straffe, men indeholder en almindelig hjemmel til anvendelse af forskellige »foranstaltninger«, jf. kriminallovens § 85.

Det foreslås derfor, at spørgsmålet om begrænsninger i kildebeskyttelsen reguleres i en ny bestemmelse, § 18 a, der svarer til retsplejelovens § 172, stk. 5-6, men således at strafferammekriteriet udgår, og henvisningen til straffelovens §§ 152-152 c ændres til en henvisning til de relevante bestemmelser i den grønlandske kriminallov (§ 29, stk. 1-2). Dette nødvendiggør en konsekvensændring i § 18.